

ฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติ ป.ป.ช. ต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องหรือไม่ ?

โดย ลุงถูกต้อง

ข้อพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมติการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งถือเป็นคำสั่งทางปกครอง หากผู้รับคำสั่งประสงค์จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่ง กรณีใดไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนฟ้อง และกรณีใดจำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนฟ้อง วันนี้ ... ลุงถูกต้องมีคำตอบมาให้ครับ !

เหตุเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดี

มูลเหตุของข้อพิพาทคดีนี้เกิดจาก ... ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ที่ให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ที่ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการออกคำสั่งพิพาทไม่ชอบด้วยระเบียบข้อบังคับหลายประการ จึงยื่นฟ้องนายก อบต. คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ) ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายก อบต. มติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ และมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ความเป็นธรรม ... จากคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง

ข้อกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 101 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา 98 ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษ โดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งไล่ออกจากราชการของนายก อบต. แล้ว ไม่ได้ใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พ.ศ. 2558 ข้อ 5 และข้อ 9 (กำหนดให้พนักงานส่วนตำบลผู้ถูกสั่งลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง) และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนดเสียก่อน จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนคำสั่งที่พิพาทต่อศาลปกครองตามนัยมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ฟ้องคดีจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า โดยที่มาตรา 101 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ผู้ที่ถูกลงโทษ มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจ ในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้

เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของนายก อบต. แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ภายหลังจากที่มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยในคำฟ้องดังกล่าวผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าคำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงต้องถือว่า**ผู้ฟ้องคดี ประสงค์จะใช้สิทธิในการฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยไม่ใช้สิทธิในการอุทธรณ์ดุลพินิจ ในการกำหนดโทษของนายก อบต. ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องเพิกถอนคำสั่งพิพาท และเมื่อคำสั่งดังกล่าว ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อในวันที่ 8 มีนาคม 2566 จึงเป็นการฟ้องคดี ภายในกำหนดระยะเวลา 90 วัน นับแต่วันที่ถูกลงโทษแล้ว ศาลปกครองจึงมีอำนาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้**

ส่วนกรณีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ และมติของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ถือเป็นขั้นตอนการดำเนินการหรือเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งไล่ออกจากราชการ) อันเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งไม่ใช่คำสั่งทางปกครองที่จะถือว่า มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ ศาลพิพากษาเพิกถอนมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้อง ในส่วนของคำขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอน**คำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้พิจารณา** (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 1011/2566)

หลักกฎหมายปกครองและบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ

คดีดังกล่าว ... ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยให้เกิดความชัดเจน กรณีการฟ้องเพิกถอน คำสั่งลงโทษพนักงานส่วนท้องถิ่นตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งกรณีผู้ฟ้องคดี (ผู้ถูกลงโทษ) ประสงค์จะฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นได้ภายใน 90 วัน นับแต่ วันที่ถูกลงโทษ โดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ของผู้ถูกลงโทษนั้น ส่วนกรณีประสงค์จะอุทธรณ์เพียงดุลพินิจในการกำหนดโทษ (เห็นว่าตนเองกระทำความผิด แต่โทษไม่เหมาะสม) เช่น ลดจากโทษไล่ออกเป็นปลดออก เช่นนี้ จะต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้มีอำนาจ พิจารณาอุทธรณ์ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง กรณีจึงขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ... นั้นเองครับ

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองได้ที่ “สายด่วนศาลปกครอง 1355”)